

СТАНОВИЩЕ

Лесотехнически университет
ф-т по Ветеринарна медицина
2319 2505
СОФИЯ 27.07.2023

върху дисертационен труд за получаване на образователна и научна степен “Доктор” по област на висше образование „6. Аграрни науки и ветеринарна медицина”, професионално направление „6.4. Ветеринарна медицина” и научна специалност “Хирургия, рентгенология и физиотерапия на животните”.

Автор на дисертационния труд: ас. СЕВЕН РУЖДИ МУСТАФА – докторант на самостоятелна форма на обучение към катедра “Хирургия, рентгенология, акушерство и гинекология“ на Факултета по Ветеринарна медицина при Лесотехнически университет - София.

Тема на дисертационния труд: „Изследване на регенеративния потенциал на богата на тромбоцити плазма и натриев хиалуронат с декспантенол при експериментално предизвикани язви на роговицата при зайци”.

От проф. д-р ИВАН БОРИСОВ, определен за член на научното жури със заповед № 369 от 5.07.2023 год. на Ректора на Лесотехнически университет- София, Чл.- кор. Проф. Иван Илиев.

I. Актуалност и значимост на проблема.

Представеният ми дисертационен труд от ас. Севен Ружди Мустафа „Изследване на регенеративния потенциал на богата на тромбоцити плазма и натриев хиалуронат с декспантенол при експериментално предизвикани язви на роговицата при зайци” с научен ръководител доц. Надя Златева – Панайотова, д-р е посветен на актуален научен проблем.

От научна гледна точка тематиката на дисертационния труд е с *важно клинично и приложно значение* както за хуманната, така и за ветеринарномедицинската офталмология и регенеративна хирургия.

II. Структура на дисертационния труд.

Така представеният дисертационен труд съдържа всички необходими раздели, отговаря на изискванията и обема е достатъчен.

Дисертационният труд е написан на 164 страници и включва следните раздели: Увод – 2 стр., Литературен обзор – 39 стр., Цел и задачи - 1 стр., Материал и методи - 12 стр., Резултати – 41 стр., Обсъждане – 30 стр., Изводи – 1 стр., Приноси – 2 стр., Препоръки за практиката 1 стр., Публикации

свързани с дисертацията – 1 стр., Цитирания на научни публикации, свързани с дисертационния труд – 1 стр., и Литературен указател – 27 страници. На 2 страници е представено Съдържанието на дисертационния труд, а на други 2 страници Списък на използваните съкращения.

Трудът е написан на много добър научен стил, от който проличава владенето на медицинската терминология и много доброто познаване на проблема в избраната научна област.

III. Уводът е стегнат и съдържателен, като правилно, точно и конкретно откроява актуалността на поставения в дисертационния труд научен проблем и мотивира целта на изследванията.

IV. Литературна обзор.

Литературният обзор отразява анатомичните особености на зрителния анализатор при бозайниците, като е посочена и най-съвременната научна информация за устройството на роговицата. В него е включена информация за уврежданията на роговицата и конкретно за роговичната язва, като много подробно са описани особеностите в зарастването на роговичните увреждания. В отделен раздел са отразени известните регенеративни терапии за лечението на язви в роговицата, като са посочени тромбоцитите като резервоар на биоактивни фактори и възможностите за тяхното приложение под различна лекарствена форма, аплицирани по различен начин.

Представеният материал в литературния обзор, анатомичните особености на окото, структурата на роговицата, патогенетичните механизми на развитието на корнеалната язва, както и каскадите при регенеративните процеси на роговицата са много добре илюстрирани на 3 таблици и 7 фигури включени в този раздел от дисертационния труд.

Добро впечатление прави високата компетентност и виждането на автора по проучвания проблем, базирани върху систематизиране и анализиране на значителен брой литературни източници на водещите учени в това направление. Потвърдителен факт за това са използваните 336 литературни източника на кирилица и латиница.

В края на литературния преглед ас. Мустафа прави много сполучливо обобщение на литературния преглед в което логично мотивира целта на дисертационния труд и произтичащите от нея задачи.

V. Цел и задачи

Считам, че целта на дисертационния труд е правилно формулирана, конкретна, точна, ясна и в синхрон със заглавието на дисертационния труд.

Задачите са конкретни, научно обосновани и правилно формулирани.

VI. Материал и методи

Включените в дисертационния труд изследвани животни са достатъчни по брой. Експерименталният дизайн е правилно избран. Периодът на проследяване на оперираните животни е достатъчен. Използваните методи на изследване (морфологични, биохимични, офталмологични, образно-диагностични и хистологични) са съвременни, умело избрани и включват достатъчен брой показатели.

Експерименталните изследвания са проведени в съответствие с разрешително за използване на опитни животни № 337/2022, на Комисията по етика към БАБХ.

Получените цифрови резултати са обработени статистически чрез еднофакторен вариационен анализ ANOVA.

VII. Онагледяване и представяне на полученните резултати.

Получените резултати от проведените изследвания са отразени на 41 страници, 15 таблици и 45 фигури. Всички те дават нова и полезна информация (параклинична, офталмологична, образно-диагностична и патохистологична), както за развитието на химичните и травматичните язви на роговицата, така и при четирите опитни групи зайци лекувани по различни начини и с различни препарати (I гр. - с оперативна техника за временно фиксиране на третия клепач; II гр. – натриев хиалуронат и декспантенол, приложени чрез накапване; III гр. – автоложна богата на тромбоцити плазма, приложена чрез накапване и IV група автоложна богата на тромбоцити плазма приложена чрез еднократна субконюнктивална инжекция).

Използването на съвременни методики и апаратура за оценка на развитието на химичните и травматичните язви на роговицата, както и проследяването на офталмологичното състояние при четирите групи зайци дават обективни цифрови резултати, които са статистически обработени, добре онагледени и доказващи развитието на регенеративния потенциал при прилаганото оперативно и медикаментозно лекуване на корнеалните язви.

Позитивна е оценката ми за получените резултати от проведеното специално офталмологично изследване, което е много добре онагледено, а получените цифрови резултати са обработени статистически, представени в табличен вид и имат доказателствен характер за резултата от провежданото лекуване при различните опитни групи зайци.

Висока оценка заслужават резултатите от проследяването на скоростта и характера на зарастване на роговицата при контролната и експерименталните групи, получени чрез образно-диагностични изследвания.

За първи път във ветеринарната офталмология в нашата страна се извършва оптична кохерна томография на предния сегмент на окото на зайци и получените резултати са илюстрирани на 16 фигури.

Доказателствен факт за постигнатия лечебен ефект при зайците от различните опитни групи са представените резултати от проведените хистологични изследвания на роговицата. Хистосрезовеите са много добре изработени, правилно подбрани и интерпретирани и доказват сравнителните регенеративни резултати на роговицата при зайците от четирите опитни групи.

VIII. Обсъждане на резултатите

В раздела „Обсъждане“ ас. Мустафа прави анализ на получените резултати с вещината на компетентен клиницист-офтальмолог. Обсъждането на получените резултати е задълбочено и в него компетентно те се интерпретират. Дискусията логично следва структурата на литературния обзор и собствените резултати.

Обсъждането завършва с много добро заключение, отразяващо изпълнението на основната цел и задачи, както и перспективите за приложението на богата на тромбоцити плазма за третиране на бавнозарастващи и дълбоки роговични язви във ветеринарномедицинската практика. Изтъква се, че накапването на тромбоцитна плазма показва по-бързи и по-добри резултати в сравнение със субконюнктивалното и инжектиране, като бързо успокоява роговичната повърхност и намалява слъзната секреция, което е доказателствен факт за перспективността за тяхното приложение във ветеринарната офталмология.

IX. Изводи

Въз основа на получените резултати и тяхното обсъждане, дисертантът формулира 7 извода, които отразяват същността на проведените изследвания относно регенеративния потенциал на богата на тромбоцити плазма и натриев хиалуронат с декспантенол при експериментално предизвикани язви на роговицата при зайци.

X. Приноси на дисертационния труд.

В края на дисертационния труд ас. Мустафа посочва 10 приноса, от които 6 оригинални и 4 потвърдителни, които са с важно клинично значение и обогатяват съществуващата информация в тази твърде интересна и недостатъчно проучена област от ветеринарната офталмология.

Приемам, че всички приноси - оригинални и потвърдителни са лично дело на дисертанта.

XI. Препоръки за практиката

Практическата стойност на дисертацията се изразява и в дадените от автора на дисертационния труд 4 препоръки за практиката, които биха могли да се ползват и от ветеринарни офталмолози и клиничните ветеринарни лекари хирурзи, занимаващи се с лекуване на домашни любимци.

XII. Публикации във връзка с дисертационния труд.

Във връзка с темата на дисертационния труд са представени три колективни научни статии на английски език, на всичките водещ автор е ас. Мустафа.

XIII. Цитирания на научни публикации, свързани с дисертационния труд.

Една от свързаните с настоящия дисертационен труд научна публикация е цитирана в научно списание с импакт фактор.

XIV. Литературни източници.

Включените в дисертацията 336 литературни източници са достатъчни на брой. Над 50% от включените в литературния обзор и обсъждането цитирани автори са от последните 10 години.

XV. ЗАКЛЮЧЕНИЕ:

Дисертанта се е съобразил с по-голямата част от бележките и препоръките, направени на заседанието на разширения катедрен съвет на катедрата по „Хирургия, рентгенология, акушерство и гинекология“, проведено на 23.06.2023 година, което е допринесло до значително подобряване на качеството на представения дисертационен труд.

Проблемът разглеждан в дисертационния труд, представен от **асистент СЕВИН РУЖДИ МУСТАФА** на тема „Изследване на регенеративния потенциал на богатата на тромбоцити плазма и натриев хиалуронат с декспантенол при експериментално предизвикани язви на роговицата при зайци“ е с висока степен на научна и приложна значимост.

Въз основа на усвоените и приложени от докторанта методи на изследване, правилно проведените експерименти, направените обобщения, изводи и приноси считам, че представения дисертационен труд отговаря на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на закона за развитие на академичния състав в Република България (ППЗРАСРБ) и Правилника за развитие на академичния състав в Лесотехническият университет (ПРАСЛТУ), поради което си позволявам да го оценя **ПОЛОЖИТЕЛНО** и да препоръчам на Уважаемите членове на Научното жури да гласуват с пълна убеденост за присъждане на образователната и научната степен „**ДОКТОР**“ по научната специалност **“Хирургия, рентгенология и физиотерапия на животните”**, професионално направление - **6.4. “Ветеринарна медицина”** и област на висше образование **6. „Аграрни науки и ветеринарна медицина“**.

24.07.2023 год.
гр. Ст. Загора

Изготвил становището:

/проф. д-мн Ив. Борисов/